

Obraćanje visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU, Miroslava Lajčaka, na događaju koji je organizovala Centralna izborna komisija BiH povodom Međunarodnog dana izbora

Omogućiti bolje funkcionisanje institucija BiH

Vaše ekselencije, članovi Centralne izborne komisije,

Dozvolite da zahvalim Centralnoj izbornoj komisiji na inicijativi da organizuje današnji događaj, te na pozivu da se obratim prisutnima. Centralna izborna komisija je primjer uspjeha izborne administracije u Bosni i Hercegovini koja danas, kada se obilježava Međunarodni dan izbora, može biti ponosna što ima takvu instituciju.

Ekonomski slobodno tržište zahtijeva efikasne regulatore koji mogu osigurati da tržište normalno funkcioniše, bez uplitanja u osnovne mehanizme. Isti princip odnosi se i na tržište političkih ideja. Slobodno tržište u domeni javnog mnijenja mora omogućiti suprotstavljenim politikama da se čuju, kritikuju, mijenjaju i usavršavaju.

Da bi se to omogućilo, takvo tržište mora imati efikasnog regulatora, a Centralna izborna komisija BiH je ispunila ovu ulogu sa izuzetnim uspjehom, naročito prilikom održavanja opštih izbora 2006. godine, prvih izbora koje je Komisija potpuno samostalno realizovala sa svim domaćim članovima i to koristeći novi sistem registracije – pasivna registracija birača.

Centralna izborna komisija je osigurala da energija stvorena u procesu javne rasprave u Bosni i Hercegovini ne bude uzaludno potrošena na prepirke oko izbornih procedura ili izbornih rezultata.

Ovo je bio neophodan element u izgradnji funkcionalnog sistema.

U drugoj polovini ove godine, građani BiH će ponovo izaći na birališta, ovaj put na opštinskim izborima koji će se održati širom zemlje. Centralna izborna komisija će biti institucionalna osnova ovih izbora. Političke stranke će pobijediti ili izgubiti, ali integritet sistema putem kojeg građani izražavaju svoje mišljenje o radu njihovog političkog rukovodstva neće i ne smije biti doveden u pitanje. To je ono što Centralna izborna komisija mora moći garantovati.

Nije pretjerano suditi o zemlji na osnovu toga koliko dobro njene institucije služe njenim građanima, a Centralna izborna komisija je pozitivan primjer bosanskohercegovačke institucije koja građanima služi zaista veoma dobro.

A u tome uspijeva iz tri razloga:

- Svaka stranka u BiH obavezuje se na poštivanje osnovnih demokratskih principa, zbog kojih je Centralna izborna komisija i uspostavljena kako bi ih branila – tako da institucija odražava filozofski i politički konsenzus;
- Dodijeljeni su joj administrativni mehanizmi potrebni kako bi obavila svoj posao; i

· Njena uloga je jasno definisana.

Ako se ova tri uslova primijene i na druge državne institucije, onda se i od njih može očekivati da rade uspješno.

Centralna izborna komisija ima odgovornost da nadgleda finansiranje političkih stranaka i učestvuje u proceduri provjere kandidata. Komisija također primjenjuje Zakon o sukobu interesa kako bi osigurala da izabrani zvaničnici i nosioci izvršnih funkcija zadovoljavaju standard integriteta. Bez obzira na tehničko pitanje vezano za to koji je nivo vlasti odgovoran za ovaj zakon, Centralna izborna komisija je izgradila vlastite kapacitete da procesuiru predmete sukoba interesa. Naime, Bosna i Hercegovina je u tom pogledu postala model za ostatak regiona.

Volio bih da pitanje sukoba interesa bude riješeno prije oktobarskih izbora. Zvaničnici Centralne izborne komisije implementiraju ovaj zakon efikasno; oni su jedino tijelo u zemlji koje ima potrebna sredstva i iskustvo da radi ovaj posao na svim nivoima, te bi Centralna izborna komisija i dalje trebala ostati mehanizam za izvršenje, bez obzira na kojem nivou je zakon.

Prije narednih opštih izbora, političko rukovodstvo će se morati pozabaviti diskriminirajućom odredbom Ustava Bosne i Hercegovine implementiranom u Izbornom zakonu BiH, na osnovu koje svi građani BiH nisu jednaki u cijeloj zemlji i ne mogu biti izabrani na najviši položaj.

Suština je u sljedećem: Venecijanska komisija je 2006. godine ukazala na neusklađenost takve odredbe sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Ni jedna moderna evropska demokratija ne može vršiti diskriminaciju protiv svojih građana.

Rješavanje ovog i sličnih pitanja je u skladu sa potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te ostvarivanju

napretka u procesu približavanja Bosne i Hercegovine zemljama članicama Evropske unije. Ovaj proces mora biti prioritet za sve političke snage u zemlji. Uspjet ćemo samo ako se svi slože da je evropski program prioritetni zadatak i da ne podliježe političkoj debati.

Ovaj veliki zadatak mora biti zasnovan na dva principa. Prvi je neopoziva opredijeljenost demokratiji – a Centralna izborna komisija ima ključnu ulogu u očuvanju tog principa. Drugo je neopoziva opredijeljenost teritorijalnom integritetu i suverenitetu Bosne i Hercegovine.

Proces ustavnih promjena pratit će proces stabilizacije i pridruživanja kako bi se poboljšalo funkcionisanje Bosne i Hercegovine. Bosna i Hercegovina ima jedan put naprijed, a taj put je vodi u Evropu kao funkcionalnu državu u okviru njenih postojećih granica.

Ovo samo po sebi ukazuje na značaj poboljšanja efikasnosti i transparentnosti državnih institucija kao što je Centralna izborna komisija.

Sasvim je jasno, međutim, da je na nestabilnom političkom tržištu BiH Centralna izborna komisija postala pouzdan i ugledan regulator u saradnji sa lokalnim izbornim zvaničnicima. U ime svih birača, želim iskoristiti ovaj Dan izbora kao priliku da izrazim zahvalnost za opredijeljenost koju su uposlenici Komisije pokazali u pružanju ove osnovne javne usluge i da poželim da lokalni izbori u oktobru ove godine budu provedeni na pravedan i demokratski način.

Hvala.